नेपाल सरकार
वन तथा वातावरण मन्त्रालय
वातावरण विभाग
बवरमहल, काठमाडौं

सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ५(३) तथा सूचनाको हक सम्बन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिम आ.व. २०८०/८१ को प्रथम त्रैमासिक (श्रावण देखी असोज मसान्त सम्म) को सार्वजनिक गरिएको विवरण

१. विभागको स्वरुप र प्रकृतिः

नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को धारा १६ द्धारा प्रदत्त व्यक्तिको स्वच्छ वातावरणमा बाँच्न पाउने हकको सुनिश्चितताको लागि एवं वातावरण संरक्षण ऐन, नियमावली, निर्देशिका एवं मापदण्डहरुको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्न समेत मन्त्रालय अन्तर्गत कार्यान्वयनस्तरमा एक सशक्त निकायको आवश्यकता रहेको कुरालाई आत्मसात गर्दै नेपाल सरकार मन्त्रिपरिषद्को मिति २०६९/०४/१२ को निर्णयानुसार वातावरण विभागको स्थापना भएको हो । औपचारिक रुपमा मिति २०६९/१२/०१ बाट काभ्रेपलान्चोक जिल्लाको पनौतिस्थित सूचना प्रविधि पार्कबाट कार्य प्रारम्भ गरेको विभागले मिति २०७०/०७/११ बाट कुपण्डोल, ललितपुरबाट कार्य गर्दै आएकोमा मिति २०७५ साल फाल्गुनबाट बवरमहल, वन परिसरभित्र रहेको छ ।

२. विभागको काम, कर्तव्य र अधिकारः

विभागको स्वीकृत सांगठनिक संरचना अनुरुप कार्य विवरण देहाय बमोजिमको रहेको छः

- मन्त्रालयबाट सम्पादन हुने नीति तथा कानूनको तर्जुमा गर्दा आवश्यक प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने।
- नीति, कानून तथा मापदण्डहरुको कार्यान्वयनको लागि योजना एवं कार्यक्रम तर्जु, कार्यान्वयन तथा अनुगमन एवं मूल्यांकन कार्य गर्ने ।
- कानूनद्वारा निर्दिष्ट अधिकारको कार्यान्वयन लगायत कानून उलङ्घन गर्नेलाई दण्ड एवं जरिवाना गराउन पहल कदम चाल्ने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्यांकन प्रतिवेदनहरुको कार्यान्वयन सम्वन्धमा अनुगमन तथा मूल्यांकन एवं परीक्षण (auditing) सम्वन्धी कार्य गर्ने ।
- वातावरणीय गुणस्तर पालना सम्वन्धी अनुगमन ।
- वातावरणीय सचेतता एवं जनचेतना अभिवृद्धि कार्यक्रम कार्यान्वयन ।
- वातावरणीय तथ्यांक एवं सूचना प्रणालीको विकास एवं सूचना सामग्रीको वितरण ।
- जलवायु परिवर्तन अनुकुलन, प्रभाव न्युनिकरण, प्रविधि विकास, क्षमता अभिबृद्धि तथा प्रविधि हस्तान्तरण जस्ता मुख्य कार्यहरु ।

३. विभागमा रहने कर्मचारी संख्या र कार्यविवरणः

विभागको वर्तमान दरवन्दी तेरिज

महानिर्देशक	१
उपमहानिर्देशक	१
निर्देशक (प्र.-१ प्रा.-४)	५
शाखा अधिकृत	१
कानून अधिकृत	१
लेखा अधिकृत	१
रा.प.तृ. प्राविधिक	१२
कम्प्युटर अधिकृत, रा.प.तृतीय	१
वातावरण निरीक्षक	१६
नायब सुब्बा	४
ल्याब टेक्निसियन	१
लेखापाल	१
पुस्तकालय सहायक	१
कम्प्युटर अपरेटर	३
जम्माः-	४९

<u>सेवा करारबाट</u>

ह.स.चा. ३ का.स. ४

अनुसूची १

नेपाल सरकार

वन तथा वातावरण मन्त्रालय

वातावरण विभाग

सांगठनिक ढाँचा

महानिर्देशक
रा.प.प्रथम (प्राशासन) -१

उपमहानिर्देशक
रा.प.प्रथम, (इन्जि,केमिष्ट्री) -१

प्रशासन तथा योजना शाखा

- उपसचिव, रा.प.द्वि., प्र.,(प्रशासन सा.प्र.)१
- शाखा अधिकृत रा.प.तृ.,(प्रशासन.सा.प्र.)१
- कानून अधिकृत रा.प.तृतीय,(न्याय, कानून) १
- कृषि अर्थविज्ञ, रा.प.तृ (कृषि, एगृ, इको, एण्ड मार्के) १
- कम्प्युटर अधिकृत रा.प.तृ.प्रा, (विविध) १
- वातावरण निरीक्षक रा.प.तृतीय, (विविध) १
- ना.सु. रा.प.अनं प्र.,(प्रशासन,सा. प्र.) ४
- कम्प्युटर अपरेटर (रा.प.अनं. प्र. विविध) ३
- पुस्तकालय सहायक रा.प.अनं.प्र.(शिक्षा, पुस्तकालय विज्ञान) १
- ह.स.चा. श्रेणीविहिन ३
- का.स. श्रेणीविहिन ४

वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा

- वैज्ञानिक अधिकृत, रा.प.द्वि. (वन, बोटानी) १
- वातावरण निरीक्षक रा.प.तृ, (विविध) ६
- इन्जिनियर, रा.प.तृ. (ईन्जि. हाइड्रोपावर) १
- इन्जिनियर, रा.प.तृ. (ईन्जि, सिभिल) १
- जियोलोजिष्ट रा.प.तृ. (ईन्जि. जियोलोजी) १

आर्थिक प्रशासन शाखा

- लेखा अधिकृत रा.प.तृ.(प्र.ले.) १
- लेखापाल रा.प.अनं.प्र.(ले.) १

प्रदुषण नियन्त्रण तथा नियमन शाखा

- सि.डि.के.रा.प.द्वि. (इन्जि, केमिष्ट्री) १
- वातावरण निरीक्षक रा.प.तृ. (विविध) ५
- केमिष्ट, रा.प.तृ.इन्जि., (केमिष्ट्री) १
- मेकानिकल.ईन्जिनियर रा.प.तृ.(इन्जि. ज.मे.) १
- इन्जिनियर, रा.प.तृ. (इन्जि. सिभिल) १

वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्याङ्क शाखा

- बरिष्ठ कृषि अर्थ विज्ञ रा.प.द्वि., (कृषि, एगृ इको.एण्ड. मार्के) १
- वातावरण निरीक्षक रा.प.तृ. (विविध) ४
- केमिष्ट, रा.प.तृ. (इन्जि, केमिष्ट्री) १
- इन्जिनियर, रा.प.तृ. (ईन्जि. सिभिल) १

वातावरणीय प्रयोगशाला शाखा

- सि.डि.के.रा.प.द्वि., (इन्जि. केमिष्ट्री) १
- केमिष्ट, रा.प.तृ., (इन्जि, केमिष्ट्री) ३
- ल्याबटे.रा.प.अनं.प्रथम, (ईन्जि.केमिष्ट्री) १

विभाग अन्तर्गत रहेका शाखाहरुको कार्यविवरण निम्नानुसार रहेको छः

(क) प्रशासन तथा योजना शाखाः

- विभागका कर्मचारीहरुको अभिलेख अध्यावधिक गर्ने सम्बन्धी कार्य गर्ने ,
- कर्मचारी दरवन्दी श्रृजना गर्नकोलागि आवश्यक प्रारम्भिक कार्य पुरा गरी महानिर्देशक समक्ष पेस गर्ने,
- कर्मचारीको सरुवा, बढुवा र विभागीय कारवाहीका निमित्त पेश गर्ने,
- तालिम तथा छात्रवृत्तिमा मनोनयन सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- कर्मचारीको हाजिरी विदा सम्बन्धी कार्य गर्ने,
- विभागको भौतिक साधनहरुको स्याहार, सम्भार, मर्मत तथा संरक्षणको व्यवस्था मिलाउने,
- आर्थिक प्रशासन एवं जिन्सी व्यवस्थापन सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने,
- विभागको योजना तथा कार्यक्रम तर्जुमा सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने, स्वीकृत योजना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने ,
- विभाग र अन्तर्गतका निकायबाट भए गरेका योजना तथा कार्यक्रमको अनुगमन तथा मुल्याङ्कन गर्ने गराउने,
- विभागबाट संचालन गरिने आयोजनाहरुको प्रस्ताव तयार गर्ने,
- मातहतका कर्मचारीको कामको सुपरीवेक्षण गर्ने र आवश्यकता अनुसार सल्लाह, सुझाव एवं निर्देशन दिने।

(ख) वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखाः

- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन तथा यस सम्बन्धी प्रतिवेदनको प्राविधिक पक्षमा अध्ययन एवं राय सुझाव दिने ।
- स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन प्रतिवेदनहरुको कार्यान्वयन स्थीति सम्बन्धी अनुगमन गर्ने, सम्बन्धित निकायलाई अनुगमन गर्न प्रोत्साहित गर्ने र त्यस्ता प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने ।
- वातावरणीय परिक्षण गर्ने गराउने तथा त्यस्ता प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्ने ।
- वातावरणीय परिक्षण एवं अनुगमन कार्यलाई सरलीकृत गर्दै लग्न आवश्यक निर्देशिका दिग्दर्शन एवं ढाँचा तयार एवं अध्यावधिक गरी प्रकाशन गर्ने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन अनुसन्धान कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी निर्देशिका, दिग्दर्शन एवं मापदण्डहरुको विकास एवं अध्यावधिक गरी कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धी अध्ययन गर्ने संघ संस्थाहरुलाई जिम्मेवार बनाउनका लागि यस्ता संस्थाहरुलाई अनुमतिपत्र जारी गर्ने कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन सम्बन्धमा प्रचारप्रसार, जनचेतना अभिबृद्धि एवं जनशक्ति विकास कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने गराउने ।
- प्राकृतिक श्रोतमा पर्ने प्रभावहरुको यथेष्ट मूल्याङ्कन गर्ने गराउने एवं सो सम्बन्धमा प्राविधिक राय उपलव्ध गराउने ।
- प्राकृतिक सम्पदा एवं जैविक विविधता सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने गराउने ।
- वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन, अनुगमन तथा परिक्षण सम्बन्धमा अन्य कार्यहरु गर्ने गराउने ।

- वातावरणीय निरिक्षकहरु मार्फत वा अन्य कार्यालयहरुमा रहेका वातावरण संरक्षण सम्बन्धी प्राविधिकहरुलाई अनुगमन कार्यमा परिचालन गर्ने ।

(ग) वातावरणीय अध्ययन तथा तथ्यांक शाखाः

- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी जोखिम न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु पहिचान गरी कार्यान्वयन गर्ने, गराउने।
- जलवायु परिवर्तन भू–क्षयीकरण, मरुभूमिकरण तथा जैविक विविधताबाट हुने ह्रासका कारण वातावरणमा पर्ने नकारात्मक असर-प्रभावहरु पहिचान गरी अनुकुलन तथा न्यूनिकरण गर्ने कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्ने गराउने तथा यस सम्बन्धमा अन्य सरोकारवालाहरु समेतको समन्वयमा कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने ।
- हरितगृह ग्याँसको उत्सर्जन न्यून गर्ने एवं अनुकूलन सम्बन्धी आवश्यक प्रविधिको विकास तथा हस्तान्तरण एवं प्राविधिक तथा आर्थिक सहुलियत प्रदान गर्ने सम्बन्धी कार्यहरु गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तनबाट हुन सक्ने प्रभावको न्यूनीकरण एवं अनुकूलन सम्बन्धी कार्यहरुको पालना एवं प्रभावकारिता सम्बन्धी अनुगमन तथा मूल्याङ्कन गरी आवश्कयतानुसार बार्षिक प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्ने ।
- स्वच्छ विकास संयन्त्र सम्बन्धी प्रस्तावहरुको कार्यान्वयनसंग सम्बन्धित अनुगमन एवं मूल्याङ्कन गर्ने ।
- स्वच्छ विकास सम्बन्धी प्रस्तावहरुको कार्यान्वयनबाट गरिवी निवारण लगायत दिगो विकासको लक्ष्य हाँसिल गर्न सहयोग पुगे नपुगेको वारेमा स्थिति प्रतिवेदन तयार गरी प्रकाशन गर्ने ।
- जलवायु परिवर्तन सम्बन्धी महासन्धि एवं यस अन्तर्गतका प्रोटोकलमा उल्लिखित प्रावधानहरु एवं पक्ष राष्ट्रहरुको सम्मेलनबाट पारित निर्णयहरुका कार्यान्वयनको लागि तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने ।
- प्रकोप न्यूनिकरण सम्बन्धी नीति तथा रणनीति तयार गर्ने ।
- National Adaptation Program of Action मा उल्लेख भएका अनुकुलन तथा न्यूनीकरणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने कार्य सम्बन्धी कार्य गर्ने ।
- प्राकृतिक तथा मानव सृजित प्रकोपहरुबाट हुने जोखिमबाट बच्न गर्न सकिने उपायहरुवारे जन चेतना अभिवृद्धि गर्ने कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने ।

(घ) वातावरणीय प्रदूषण नियन्त्रण तथा अनुगमन शाखाः

- वातावरण व्यवस्थापनको कार्यसम्पादनमा आवश्यक पर्ने औद्योगिक निष्काशनका नमूना सङ्कलन परीक्षण सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने, गराउने ।
- वातावरणीय मापदण्ड विकासका लागि अन्य मुलुकहरुमा अवलम्बन भइसकेका मापदण्डहरुलाई देशभित्र लागू गर्नका लागि प्रारम्भिक अनुसन्धान गर्न सहयोग पुऱ्याउने ।
- वातावरणीय मापदण्ड पालना गराउने कार्यमा वातावरणीय निरिक्षकहरुलाई परिचालन गर्ने, गराउने सम्बन्धी आवश्यक कार्य गर्ने ।
- वातावरण निरीक्षकहरु मार्फत स्थानीय निकायहरुमा रहेका वातावरण संरक्षण प्राविधिकहरुलाई मापदण्ड अनुगमन तथा प्रदूषण नियन्त्रण कार्यमा परिचालन गर्ने योजना बनाउने तथा परिचालन गर्ने ।

- स्थानीय निकायहरुका वातावरण संरक्षण प्राविधिकहरुलाई आवश्यक तालिमको योजना तयार गरी तालिम संचालन गर्न गराउन आवश्यक सहयोग पुऱ्याउने ।
- वार्षिक मापदण्ड पालना सम्बन्धी तथ्याङ्कहरु संकलन गरी रेकर्ड राख्ने व्यवस्था मिलाउन सहयोग पुयाउने ।
- सम्बन्धित उद्योगहरुको संलग्नतामा मापदण्ड पालनाका लागि शर्त तोक्ने तथा पालना सम्बन्धी समयावधि निर्धारण गर्न सहयोग पुऱ्याउने तथा स्वीकृतिका लागि पेश गर्ने ।
- उद्योगहरुलाई सोझै वा स्थानीय निकायहरु मार्फत प्रदूषण नियन्त्रण प्रमाणपत्र जारी गर्ने गराउने कार्यमा सहयोग पुऱ्याउने ।
- प्रदूषण नियन्त्रणका प्रविधि सम्बन्धी सूचनाहरु संकलन गरी उद्योगहरुलाई सूचनाहरु उपलब्ध गराउने सम्बन्धी कार्य गर्ने ।

ङ) प्रयोगशाला शाखाः

- उद्योगहरुबाट हुन Air Emission निष्काशनको नाप जाँच गर्ने ।
- देशभरिका प्रमुख नदि प्रणालीको प्रदूषणको अवस्था जाँच गर्ने ।
- उद्योगहरुबाट निस्कने फोहोरपानी (Effluent) को परिक्षण गर्ने ।
- उद्योगहरुबाट निस्केको हानिकारक फोहोरजन्य पदार्थहरुको परिक्षण गर्ने र पहिचान (Characterization) गर्ने ।
- प्रयोगशालाहरुमा हुने विभिन्न प्रकारको उपकरणहरु संचालन एवं मर्मत सम्भार गर्ने ।
- प्रयोगशालाहरुमा गुणस्तर व्यवस्थापन प्रणाली लागू गर्ने, कार्यान्वयन गर्ने ।
- विभिन्न प्रयोगशालाहरुका उपकरण एवं संयन्त्रहरुको क्यालिब्रेशन गर्ने गराउने ।
- प्रयोगशालाहरुमा हुने Proficiency Testing Program मा भाग लिने ।
- Soil, Water, Plant, Sediment, Air आदि परिक्षण एवं विश्लेषण अनुसन्धान गर्ने ।
- अन्य वातावरणीय प्रयोगशालाहरुको मापदण्ड निर्धारण गरी अनुगमन गर्ने ।

४. विभागबाट प्रदान गरिने सेवाः
५. सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा, जिम्मेवार अधिकारीः
६. सेवा प्राप्त गर्दा लाग्ने दस्तुरः

विभागबाट प्रदान गरिने सेवा, सेवा प्रदान गर्ने निकायको शाखा, जिम्मेवार अधिकारी, सेवा प्राप्त गर्न लाग्ने दस्तुर र अवधिको लागि नागरिक बडापत्रको व्यवस्था देहाय बमोजिम गरिएको छः

क्र.सं	कामको विवरण	आवश्यक कागजात	काम गर्ने अवधि	सम्पर्क अधिकारी	दस्तुर	गुनासो सुन्ने अधिकारी
१.	वातावरणीय प्रदुषण सम्बन्धी प्राप्त उजुरीहरुको आवश्यक छानविन/अनुगमन गरी सूचना प्रवाह गर्ने	उजुरी र सो सँग सम्बन्धित अन्य सूचना तथा कागजातहरु	३० दिन	शाखा प्रमुख प्रदुषण नियन्त्रण तथा नियमन शाखा	नलाग्ने	उप-महानिर्देशक

२.	स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव अध्ययन नभएका आयोजनाका सम्बनधमा प्राप्त उजुरीहरुको आवश्यक आवश्यक छानविन/अनुगमन गरी सूचना प्रवाह गर्ने	उजुरी र सो सँग सम्बन्धित अन्य सूचना तथा कागजातहरु	३० दिन	शाखा प्रमुख, वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा	नलाग्ने	उप-महानिर्देशक
३	स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव अध्ययन नभएका आयोजनाहरुको अनुगमनबाट प्राप्त भएको तथ्य सार्वजनिक गर्ने	अनुगमन प्रतिवेदन	अनुगमन सम्पन्न भएको ३० दिन	शाखा प्रमुख, वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा	नलाग्ने	उप-महानिर्देशक
४	स्वीकृत वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन नभएका आयोजनाहरुको परीक्षण गर्ने	निवेदन र अध्ययन प्रतिवेदन	३ दिन	शाखा प्रमुख, वातावरणीय अनुगमन तथा परीक्षण शाखा	नलाग्ने	उप-महानिर्देशक
५.	Non-ODS ग्यासको आयातको लागि सिफारिस गर्ने	भन्सार विभागबाट प्रयोगशाला प्रतिवेदन सहितको सिफारिस माग गरेको पत्र, बिल, Commerical Invoice वा Performance	३ दिन	वातावरणीय प्रयोगशाला शाखा	नलाग्ने	उप-महानिर्देशक
६.	धरौटी सम्बन्धी कार्य	निवेदन, करचुक्ता प्रमाणपत्र, बैंक भौचर, मू.अ.कर समायोजन	३ दिन	शाखा प्रमुख आर्थिक प्रशासन शाखा	नलाग्ने	महानिर्देशक
७.	विभागसँग सम्बन्धीत सूचना तथा जानकारी	निवेदन	तुरुन्तै/नियमानुसार	सूचनाअधिकारी	नलाग्ने	महानिर्देशक
८.	विभागका कर्मचारीहरुको व्यावसायिक आचरण सम्बन्धमा प्राप्त अजुरी/गुनासो सुनवाई	उजुरी र सो सँग सम्बन्धित अन्य सूचना तथा कागजातहरु	३ दिन	शाखा प्रमुख, प्रशासन तथा योजना शाखा	नलाग्ने	महानिर्देशक

नोट वडापत्रमा उल्लेख भएका कार्यहरुको कार्यान्यिनको अनुगमन र आवश्यक व्यवस्थापन महानिर्देशकज्यूबाट हुनेछ ।

७. निर्णय गर्ने प्रक्रिया र अधिकारीः

(क) निर्णय प्रक्रिया सम्बन्धमाः

१. विभागले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमाः

- सरकारी निर्णय प्रक्रिया सरलीकरण निर्देशिका, २०६५ बमोजिम

२. सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम माग गरिने सूचना सम्बन्धमाः

- सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ को दफा ७ बमोजिम

(ख) निर्णय गर्ने प्रक्रिया अधिकारी सम्बन्धमाः

१. विभागले सम्पादन गर्ने कार्यहरु सम्बन्धमाः

- वन तथा वातावरण मन्त्रालय मार्फत मन्त्रिपरिषद्मा प्रस्ताव पठाएर
- माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री स्तरबाट
- वन तथा वातावरण सचिवस्तरबाट
- माननीय वन तथा वातावरण मन्त्री/सचिवबाट प्रत्यायोजित अधिकार बमोजिम
- सुशासन (व्यवस्थापन तथा तथा संचालन) ऐन, २०६४ बमोजिम प्राप्त अधिकार बमोजिम, र
- अन्य विशेष ऐन, नियमले महानिर्देशकले गर्ने भनी तोकिएका कामहरु
- महानिर्देशकले प्रत्यायोजन गरेको अधिकार बमोजिम तोकिएको कर्मचारीले ।

८. निर्णय उपर उजुरी सुन्ने अधिकारीः

(क) विभागले उपलब्ध गराउने सेवा सम्बन्धमाः

- प्रचलित ऐन कानूनमा तोकिए बमोजिम सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन र नागरिक बडापत्र बमोजिम

(ख) सूचनाको हक सम्बन्धी ऐन, २०६४ बमोजिम परेको उजुरी सम्बन्धमाः

- राष्ट्रिय सूचना

९. विभागले गत आ.व २०८०/०८१ प्रथम त्रैमासिकमा सम्पादन गरेका प्रमुख कामको विवरण

सम्पादित मुख्य कामहरु

(पुँजिगत तर्फ)

- ✓ वायु गुणस्तर मापन केन्द्र स्थापना गर्न ईलामको ईलाम न.पा., अछामको मंगलसेन न.पा. र दाङको राप्ती गाँउपालिका स्थान चयन भईसकेको
- ✓ ध्वनी मापन केन्द्र स्थापनाको लागि बोलपत्र आव्हान भई पेश भएको दरखास्तको मुल्याङ्कन सुरु भएको
- ✓ Spare parts and consumables for existing display board बोलपत्र आव्हान भएको
- ✓ Potentiometer, Acid Purifier, Ion selective electrode, COD Digester खरिद गर्न लागत अनुमान स्विकृत भई खरिदको लागि दरभाउ पेश गर्न प्रस्तवा माग गरिएको
- ✓ Air Sampler खरिदको स्पेशिफिकेसन स्वीकृत लागत अनुमान तयारीको चरणमा
- ✓ वायु गुणस्तर मापनका लागि Portable Air Quality Monitoring Device तथा स्पेशिफिकेसन स्वीकृत र लागत अनुमान तयारीको चरणमा
- ✓ Odour Meter खरिदको लागि स्पेशिफिकेसन स्वीकृत भएको
- ✓ Spare Parts and consumables for Existing Air Quality DAQ and Housing स्पेशिफिकेसन स्वीकृत र लागत अनुमान तयार भई बोलपत्र आव्हानको तयारीमा

सम्पादित मुख्य कामहरु

(चालु तर्फ)

- ✓ चौमासिक रुपमा विभागले वातावरण बुलेटिन पहिलो अंङ्क प्रकाशन भएको
- ✓ सवारी प्रदूषण छड्के अनुगमनमा ३५ वटा सवारी साधान चेक जाँच भएको मध्ये १५ वटा फेल भएको
- ✓ वातावरण विषयमा स्नातकोत्तर गरिरहेका विद्यार्थीहरुलाई शोध सहायता कार्यक्रम अन्तर्गत मुल्याङ्कनको अन्तिम चरणमा रहेको
- ✓ वातावरणीय प्रदूषण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागी नदीनाला, तालतलैयाको पानी तथा उद्योग, कलकारखानाबाट निश्कासित फोहोर पानी लगाएतका १८ वटा नमुना संकलन तथा विश्लेषण
- ✓ नियमित मर्मत सम्भार (२६ Air Quality Monitoring Stations र २५ display board) को लागि दोश्रो पटक आशयपत्र सूचना प्रकाशन गरिएको
- ✓ विद्यालय केन्द्रित वातावरण संरक्षण कार्यक्रमको लागि सम्झौताको अन्तिम चरणमा रहेको
- ✓ वातावरणीय सचेतना सम्बन्धी सामग्री उत्पादन तथा प्रसारण गर्न नेपाल टेलिभिजनसँग सम्झौताको अन्तिम चरणमा रहेको

अन्य सम्पादित कामहरु

- ✓ स्वास्थ्य र वातावरणको लागि हानिकारक हुने भएकोले सबै खाले प्लाष्टिक प्रदूषण न्यूनीकरण गर्नको लागि विश्व बैंक र Pro Blue को सहकार्यमा वातावरण विभागले #BeatPlasticPollution #AbaFarakBanau अभियान चलाएको छ ।
- ✓ बाणिज्य विभाग संग संयुक्त रुपमा प्लाष्टिक झोला सम्बन्धी मापदण्ड कार्यान्वयनका लागि प्लाष्टिक थोक विक्रेताहरुकोमा अनुगमन गरिएको छ ।
- ✓ विभिन्न सामाजिक सञ्जालहरुमा आधिकारिक पेज खोली वातावरण विभागको गतिविधिहरुको जानकारी अद्यावधिक गरिएको छ ।

१०. सूचना अधिकारी र प्रमुखको नाम र पदः

प्रमुखको नाम तथा पदः

नामः शिवलाल तिवारी

पदः महानिर्देशक

टेलिफोन नं. ९८५१३३७१०८

सूचना अधिकारीको नाम तथा पदः

नामः सरोजा अधिकारी

पदः वरिष्ठ वैज्ञानिक अधिकृत

टेलिफोन नं. ९८५१३१८४२४

११. विभागसँग सम्बन्धित ऐन, नियम, विनियम वा निर्देशिकाको सूचीः

विषयगत नीति एवं कानूनहरुः

- ✓ जलवायु परिवर्तन नीति, २०७६
- ✓ वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६
- ✓ वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
- ✓ ओजोन तहलाई विनास गर्ने पदार्थको खपत नियन्त्रण नियमावली, २०५७

वातावरण सम्बन्धी निर्देशिका र मापदण्डहरुः

- इट्टाँभट्टा उद्योगबाट निस्कने धुँवा वा तथा चिम्नीको उचाइ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६४
- प्लाष्टिक झोला (नियमन तथा नियन्त्रण) निर्देशिका, २०६८
- नेपाल सवारी प्रदूषण मापदण्ड, २०६९
- वायुको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- औद्योगिक व्वाइलरको सञ्चालनबाट निष्कासन हुने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- औद्योगिक व्वाइलरको चिम्नीको उचाई सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- ध्वनिको गुणस्तर सम्बन्धी राष्ट्रिय मापदण्ड, २०६९
- सिमेन्ट र क्रसर उद्योगबाट निष्कासन भई हावामा जाने धुलो सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- डिजेल जेनेरेटरबाट निष्कासन भई हावामा जाने धुवाँ सम्बन्धी मापदण्ड, २०६९
- इन्सिनेरेटबाट निष्कासित धुवाँ र चिम्नीको उचाई सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
- पेन्ट्समा लिडको मात्रा सम्बन्धी मापदण्ड, २०७१
- सतही पानीमा पठाइने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटी बढी सीमा
- सार्वजनिक ढलहरुमा पठाउने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटि बढी सीमा
- संयुक्त फोहोर पानी प्रशोधन प्लान्टबाट सतही पानीमा पठाउने औद्योगिक एफ्ल्युएन्टको लागि घटि बढी सीमा
- उद्योगबाट सतही पानीमा पठाईने औद्योगिक एफ्ल्युएण्टको मापदण्डः
  - ✓ गैर अल्कोहलजन्य पेय पदार्थ सम्बन्धी उद्योगहरु
  - ✓ औषधी उत्पादन गर्ने उद्योगहरु
  - ✓ छाला उद्योगहरु
  - ✓ ऊन प्रशोधन उद्योगहरु
  - ✓ फर्मेन्टेशन उद्योगहरु
  - ✓ वनस्पति घ्यू तथा तेल उद्योगहरु
  - ✓ पेपर र पल्प उद्योगहरु
  - ✓ दूध उद्योगहरु
  - ✓ चिनी उद्योगहरु
  - ✓ सुती कपडा उद्योगहरु

- ✓ साबुन उद्योगहरु
- ✓ पेन्ट्स उद्योगहरु
- ✓ ग्याल्भनाइजिंग उद्योगहरु
- ✓ अस्पताल

- ➢ नेपाल सरकारले वातावरण संरक्षण ऐन, २०५३ को दफा ७ को उप दफा (३) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी यो सूचना प्रकाशन भएको मितिले १८१ औं दिनदेखि लागू हुने गरी सवारी साधनमा प्रयोग हुने Brake Shoe र Clutch Plate को Asbestos Lining बाहेक Asbestos Corrugated/Non Corrugated Sheet, Tiles, Insulators आदि सबै Asbestos र Asbestos युक्त वस्तुको आयात, विक्री वितरण र प्रयोग गर्न प्रतिवन्ध लगाएको । (मिति २०७१ पौष ७ को राजपत्रको सूचना)
- ➢ नेपाल सरकारले काठमाडौं उपत्यकालाई स्वच्छ, सफा र प्रदुषणमुक्त बनाउने उद्धेश्यले सम्बत् २०७२ साल वैशाख १ गतेदेखि काठमाडौं उपत्यकामा २० ह् ३५ इन्च साइज र ४० माइक्रोन मोटाई सम्मका प्लाष्टिकका झोलाहरुको आयात, भण्डारण, बिक्री वितरण तथा प्रयोग गर्न प्रतिबन्ध लगाएको । (मिति २०७१ चैत्र १८ को राजपत्रको सूचना)
- ➢ नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा १५ को उपदफा (६) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी औद्योगिक कच्चा पदार्थ वा अर्ध तयारी कच्चा पदार्थको रुपमा प्रयोग हुने प्लाष्टिकजन्य कच्चा पदार्थ बाहेक चालिस माईक्रोन भन्दा पातलो प्लाष्टिकको झोला वा अन्य उत्पादन, आयात, बिक्री वितरण र प्रयोगमा पूर्णरुपमा रोक लागउने निर्णय गरेकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ ।

  द्रष्टव्यः खण्ड ७१) संख्या २१ भाग ५ मिति २०७८/०५/२८ नेपाल राजपत्रमा प्रकाशित यस मन्त्रालयको सूचना खारेज गरिएको छ । (मिति २०७८ असोज १८ को राजपत्रको सूचना)
- ➢ नेपाल सरकार, वन तथा वातावरण मन्त्रालयले वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ को दफा १५ को उपदफा (६) ले दिएको अधिकार प्रयोग गरी नेपालभर प्लाष्टिकजन्य फूलगुच्छाको उत्पादन, आयात, बिक्री वितरण वा भण्डारण गर्न पूर्णरुपमा रोक लगाउने निर्णय गरेकोले यो सूचना प्रकाशन गरिएको छ । (मिति २०७९ श्रावण १२ को राजपत्रको सूचना)

१२. आम्दानी, खर्च तथा आर्थिक कारोबार सम्बन्धी अद्यावधिक विवरणः

वातावरण विभागको आ.व.२०८०/८१ श्रावण देखी असोज मसान्तसम्म स्वीकृत वार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट अनुसार चालु तर्फ जम्मा २१ वटा शीर्षक तथा ४८ उपशीर्षकमा रु. ५,९७६,४८८.६१ र पूँजिगत तर्फको जम्मा १ वटा शिर्षक तथा ४ उपशिर्षकमा रु.२९१,४००.०० खर्च भएको।

सूचनाको हक सम्वन्धी नियमावली, २०६५ को नियम ३ बमोजिमको विवरण

१. अघिल्लो आर्थिक वर्षमा सार्वजनिक निकायले कुनै कार्यक्रम वा आयोजना सञ्चालन गरेको भए सोको विवरणः

२. विभागको Website को विवरणः *www.doenv.gov.np*

वायु गुणस्तर सम्बन्धी विवरणः *www.pollution.gov.np*

३. विभागले प्राप्त गरेको वैदेशिक सहायता, ऋण, अनुदान एवं प्राविधिक सहयोग र सम्झौता सम्बन्धी विवरणः यस सम्बन्धी कुनै विवरण नभएको ।

४. विभागले गत आ.व २०७९/०८० मा वार्षिक रुपमा सम्पादन गरेका प्रमुख कामको प्रगति विवरण

क.सं.	प्रमुख क्रियाकलापहरु	हालसम्मको प्रगति
१	वायु गुणस्तर मापन केन्द्रहरुमा घेराबारा, PCC लगायत भौतिक निर्माण	९ स्थानमा सम्पन्न गर्न खरिद सम्झौता भई कार्य सम्पन्न
२	सवारी प्रदुषण चेकजाँचको लागि ईक्वीपमेन्ट र पावर ब्याकअप सहितको मोबाईल गाडी खरीद	खरिद सम्पन्न
३	कम्प्युटर, प्रिन्टर, ल्यापटप, फोटोकपी मेशिन, हार्ड ड्राईभ, प्रोजेक्टर, क्यामेरा, स्क्यानर, यु.यस.पि., टूल सेट लगायत अफिस ईक्युपमेन्ट सेट खरिद	आवश्यकता अनुसार खरिद सम्पन्न
४	वातावरण विभागमा सिसि टिभी जडान तथा संचालन	सिटिभी.सि. जडान सम्पन्न
५	Hot Air Oven खरिद गर्ने	सम्पन्न
६	ध्वनी मापन केन्द्र स्थापना (to be installed in existing AQMS site)	पुनः बोलपत्र आवहान गर्नुपर्ने भएकोले समयाभाव हुने भएकोले बोलपत्र रद्द
७	Environmental Data analysis प्रयोगशालाका लागि High performance Computers and Laptops	खरिद सम्झौता भई कार्य सम्पन्न
८	वायु गुणस्तर मापन केन्द्र स्थापना (PM only)	बजेट तथा लक्ष्य संशोधन भएको र सहमती प्राप्त गर्दा समयाभाव हुने भएकोले सम्पन्न नहुने
९	डिजेल तथा पेट्रोलबाट चल्ने सवारी साधन प्रदुषण मापन गर्ने उपकरण खरिद	खरिद सम्पन्न
१०	Spare Parts and consumables for Existing Air Quality DAQ and Housing	सहमती प्राप्त गर्दा समयाभाव हुने भएकोले सम्पन्न नहुने
११	Spare Parts and consumables for Existing Air Quality PM Equipment	खरिद सम्पन्न
१२	सञ्चालन भईरहेका वायु गुणस्तर मापन केन्द्रहरुको लागि जगेडा PM Equipment	खरिद सम्पन्न
१३	प्रयोगशालाका उपकरण तथा वायु गुणस्तर मापन केन्द्रहरुको क्यालिब्रेसन टावरका लागि इन्भर्टर सहितको पावर ब्याकअप सिस्टम	खरिद सम्पन्न
१४	दराज, क्याविनेट, टेवल, कुर्सी,, सोफासेट, पर्दा, कार्पेट तथा अन्य फर्निचरका सामानहरु खरिद	आवश्यकता अनुसार सम्पन्न
१५	Environmental Data analysis प्रयोगशालाका लागि फर्निचर फिक्सर्स	आवश्यकता अनुसार सम्पन्न
१६	जैविक मल उत्पादन गर्ने प्लान्ट स्थापना (स्थानीय तहसंगको साझेदारीमा)	अवधारणापत्र तयारी गरी स्थानीय तहसंग प्रस्ताव आवहान गर्दा ढीलाई भएकोले सम्पन्न नहुने
१७	काठमाण्डौ उपत्यका वायु गुणस्तर व्यवस्थापन कार्ययोजना कार्यान्वयन सम्बन्धी समितिको बैठक तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	बैठक सम्पन्न
१८	प्लाष्टिक झोला प्रतिबन्ध सम्बन्धी कार्ययोजनाको कार्यान्वयन सम्बन्धमा केन्द्रिय कार्यान्वयन समितिको बैठक तथा अन्तरक्रिया कार्यक्रम	एक पटक सम्पन्न
१९	वायु गुणस्तर मापन केन्द्र बाट प्राप्त तथ्यांक बिश्लेषण गरी स्थीति प्रतिवेदन तयार गर्ने तथा प्रकाशन	समिति गठन
२०	वातावरण जर्नल प्रकाशन	प्रकाशन सम्पन्न

२१	वातावरणीय प्रभाव मूल्याङ्कन अनुगमन तथा परीक्षण निर्देशिका तयारी (वातारण संरक्षण नियमावलीद्वारा पहिचान भएको कुनै तिन क्षेत्रको)	मस्यौदा तयार
२२	सार्वजनिक सञ्चार माध्यमसंगको सहकार्यमा लोकप्रिय कार्यक्रम मार्फत स्वच्छ र स्वस्थ वातावरण प्रवर्द्धन गर्न सचेतना अभिवृद्धि गर्ने	बजेट रोक्का भएको तथा नगर्ने निर्णय भएको
२३	आको वार्षिक प्रगति पुस्तिका प्रकाशित गर्ने ७९/२०७८ .व.	पुस्तिका तयार
२४	सरकारी तथा निजी प्रयोगशालाहरुको गुण परीक्षणको मापदण्ड बनाई तिनिहरुको गुण परीक्षण गरी रोष्टर तयार पार्ने।	समिति गठन भई एक पटक बैठक सम्पन्न
२५	त्रैमासिक तथा वार्षिक प्रगति समिक्षा र कार्यक्रम व्यवस्थापन	निरन्तर आवश्यकता अनुसार
२६	सवारी प्रदुषण अनुगमन सातै प्रदेशमा अन्तरक्रिया (छड्के) समेत	काठमाडौं उपत्यकामा नियमित भइराखेको
२७	वायुमा रहेको mercury को dry and wet deposition विधिबाट अध्ययन गर्ने	बायुको ४ वटा नमुना र वर्षातको पानीको ५ वटा नमुना संकलन गरी परिक्षणका लागि पठाइएको
२८	जलविद्युत आयोजनाहरुले गरेको वातावरणीय प्रवाह (e-flow) सम्बन्धी अध्ययन तथा प्रकाशन	e-flow मापन गर्ने उपकरणको खरिद गरी अध्ययन सम्पन्न
२९	वातावरण विषयमा स्नातकोत्तर गरिरहेका विद्यार्थीहरुलाई शोध सहायता कार्यक्रम	प्रतिवेदन बुझी भुक्तानी सम्पन्न
३०	सम्बन्धित सरोकारवालाहरुसंग समन्वय गरी उपत्यकामा Central Treatment Facility स्थापनाको पुर्वसम्भाव्यता सम्बन्धी अध्ययन गर्ने	RFP मुल्याङ्कन सम्पन्न सम्झौताको चरणमा
३१	त्रि. वि. वि. सँगको सहकार्यमा जैविक पदार्थ(Bio-mass) को प्रयोग गरी पानी तथा फोहोर पानीमा रहेको मानव स्वास्थमा हानिकारक असर पुऱ्याउने आर्सनिक धातुलाई हटाउने प्रविधिको बिकास सम्वन्धी अध्ययन।	त्रि.वि.वि. संग सम्झौता भई कार्य सम्पन्न
३२	Accreditation का लागि आवश्यक कार्य गर्ने (आवेदन दिने, प्रयोगशाला Audit गर्नेगराउने/, PT/ILC मा साहभागि हुने, क्षमता अभिवृद्धि तालिममा /राष्ट्रिय) (अन्तरर्राष्ट्रिय सहभागि हुने, तालिम संचालन गर्ने, calibration गर्ने)	क्यालिब्रेसनका लागि गुणस्तर विभागमा लेखी पठाएको
३३	स्थानीय तहमा वातावरणीय व्यवस्थापन सम्बन्धी क्षमता अभिवृद्धि (अनुगमन निरिक्षण, नमुना संकलन वातावरणीय प्रभाव अध्ययन र तत् सम्बन्धी प्रतिवेदन अध्ययन, विष्लेषण आदि) कालागि तालिम निर्देशिका निर्माण र तालिम सञ्चालन	म्यानुअल तयारी भएको
३४	चेतनामुलक बुकलेट, डायरी, टिसर्ट-, क्याप, ट्र्याक सुट लगायत सामग्री तयारी तथा वितरण	दोस्रो पटक सिलबन्दी दरभाउपत्र पनि सफल नभएको
३५	EIA स्वीकृत भएका आयोजनाहरुको वातावरणीय परिक्षण	५ वटा आयोजनाको सम्पन्न
३६	वातावरणीय प्रभाव अध्ययन गरेका आयोजनाहरुको वातावरणीय अनुगमन	कुल २५ आयोजना को अनुगमन सम्पन्न
३७	उद्योग प्रतिष्ठानको वातावरण प्रदूषण सम्बन्धी अनुगमन एवं निरीक्षण गर्ने ।	कुल ५३ उद्योग प्रतिष्ठानको अनुगमन सम्पन्न
३८	वातावरण संग सम्बन्धित उजुरी सम्बन्धी आकस्मिक स्थलगत अनुगमन निरिक्षण गर्ने	उजुरीको अनुगमन भइराखेको

३९	जल तथा वायु गुणस्तर मापन केन्द्र तथा वायु डिजिटल डाटा डिस्प्ले बोर्डको सञ्चालन गर्ने विद्युत), सुरक्षा, इन्टरनेट, पेन्टिङ्ग फ्लोरिङ्ग लगायत सामान्य मर्मत, SIM recharge, अनुगमन लगायत भैपरी तथा अन्य विविध खर्च, केन्द्रको रेखदेख र सञ्चालनको स्थितिका बारेमा विभागलाई जानकारी गराउने स्थानीय सामुदायीक विद्यालयका शिक्षक(कर्मचारीलाई दिइने प्रोत्साहन सुविधा समेत/	नियमित सञ्चालन
४०	वातावरणीय प्रदूषण रोकथाम तथा नियन्त्रणको लागी नदीनाला, तालतलैयाको पानी तथा उद्योग, कलकारखानावाट निश्कासित फोहोर पानी लगाएतका नमुना संकलन तथा विश्लेषण	फोहोरपानी १५, खोला नदीको पानी २७ र पेन्टको ५ गरी कुल ४७ नमुना संकलन तथा विष्लेषण
४१	वातावरणीय प्रयोगशालामा भैपरी आउने समस्याको समाधाननको लागी उपकरण, स्पेयर पार्टस्, ग्याँस रेगुलेटर,आदि खरिद, मर्मत संम्भार तथा आवश्यक प्रयोगशाला खर्च	आवश्यकता अनुससार निरन्तर
४२	नियमित मर्मत संभार (१७ Air Quality Monitoring Stations तथा ICIMOD बाट handover भई आउने समेत)	सेवा खरिदको लागि प्रस्ताव आवहान गरिएको
४३	वातावरणीय प्रयोगशाला संचालनको लागि आवश्यक रसायन तथा ग्लासवेयर खरिद गर्ने	आवश्यकता अनुसार खरिद सम्पन्न
४४	अत्याधुनिक उपकरणहरु GCMS, AAS, Spectrophotometer, Laboratory Information Management System (LIMS) आदिको वार्षिक मर्मत संझौता गर्ने।	सम्झौता भइ कार्यान्वयनमा रहेको
४५	खुला रुपमा फोहोर जलाउने कार्य निरुत्साहित गर्न जनचेतनामुलक कार्यहरु सञ्चालन गर्ने	सम्झौता भइ कार्यान्वयनमा रहेको
४६	भट्टी, ब्वाइलर तथा उत्पादन प्रकृयामा इन्धन बाल्ने उद्योगहरुको डाटावेस तयार गर्ने	सम्झौता भइ कार्यान्वयनमा रहेको
४७	वायु गुणस्तर सम्बन्धी वातावरणीय मापदण्डहरुको पुनरावलोकन	समिति गठन भई मस्यौदा पुनरावलोकन भएको
४८	वातावरण संरक्षण सम्बन्धी कानुन संशोधन सम्बन्धी कानुन पुनर्संरचना सम्बन्धी कार्य	समिति गठनको स्वीकृत
४९	विश्व वातावरण दिवस मनाउने	सम्पन्न
५०	वातावरणीय सवाल, समस्या र समाधानको सन्दर्भमा नीति निर्माण तथा सामुदायीक एवं स्थानीय नेतृत्व तहमा नेतृत्वलाई लक्षित गरी FAQ लगायतका सामग्री विकास तथा प्रकाशन	विभागको वेवसाईटमा प्रकाशन गरिएको
५१	विभागको पुस्तकालयको लागि वातावरण संग सम्बन्धी सन्दर्भ सामग्री लगायत पुस्तकहरु खरिद	माग संकलन भई खरिद सम्पन्न
५२	वातावरणीय मापदण्डको परिपालना (Env Compliance) सम्बन्धमा सरोकारवाला संग स्थलगत सार्वजनिक सुनवाई कार्यक्रम (क्रसर र खानी समेत)	एक ठाउँमा कार्यक्रम सम्पन्न
५३	वातावरणीय सचेतना सम्बन्धी सन्देश, सुचना, श्रव्य दृष्य सामग्री उत्पादन तथा प्रसारण (रेडियो/टेलीभिजन/एफ.एम./पत्रिका बाट)	आवश्यकता अनुसार सामग्री निर्माण भइ प्रशारण
५४	वातावरण पत्रकारिता पुरस्कार तथा सम्मान र अन्तरक्रिया कार्यक्रम	सम्पन्न भएको
५५	विद्यालय केन्द्रित वातावरण संरक्षण कार्यक्रम	सम्पन्न भएको
५६	सार्वजनिक पार्कउद्यानहरुमा वातावरणीय स्वच्छता कायम गर्न पालना/ गर्नुपर्ने मापदण्ड	मस्यौदा मापदण्ड तयार

५. विभागले वर्गीकरण तथा संरक्षण गरेको सूचनाको नामावली र त्यस्तो सूचना संरक्षण गर्न तोकिएको समयावधिः

६. विभागमा परेका सूचना माग सम्बन्धी निवेदन र सो उपर सूचना दिइएको विवरणः

सि.नं.	सूचनाको विवरण	सूचना उपलब्ध गराईएको विवरण	कैफियत
१	बन्चरे डाँडा ल्याण्डफिल साइटको विभागको वातावरणीय अनुगमन सम्बन्धमा	सिसडोल बन्चरेडाँडा ल्याण्डफिल साइटको वातावरणीय अनुगमन ईकाइमा वातावरण विभाग नरहेको र सो साइटको विभागले अनुगमन नगरेको तर त्यहाँको वायुमा रहेको मर्करी **Deposition** विधिबाट परीक्षण गर्न नमूना संकलन गरेको । संकलित वायुको नमूनामा मर्करीको मात्रा **WHO standard (1µg/m³)** भित्र रहेको ।	

७. विभागका सूचनाहरु अन्यत्र प्रकाशन भएका वा हुने भएको भए सो को विरवरणः

विभागका सूचनाहरु विभागको Website, विभागको Notice Board तथा कतिपय सूचनाहरु विभिन्न पत्रपत्रिकाहरुमा प्रकाशित हुने गरेको ।